

Pasaulinė tuberkuliozės diena - kovo 24-oji

Pasaulinė tuberkuliozės (TB) diena kasmet pasaulyje pažymima kovo 24-ąją. Pasaulio sveikatos organizacija šiame kviečia *ieškoti lyderių, kurie padėtų kurti pasaulį be tuberkuliozės*. Pasaulio sveikatos organizacijos duomenimis, Europos regione TB išlieka pagrindiniu visuomenės sveikatos iššūkiu. Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro duomenimis, Lietuva pagal sergamumo tuberkulioze rodiklius patenka į rizikingiausių Europos valstybių sąrašą.

Gerinant tuberkuliozės profilaktiką Lietuvoje, Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka tuberkulino testas atliekamas 7 metų amžiaus vaikams, bei esantiems rizikos grupėje vaikams (bendraujantiems su sergančiais tuberkulioze (TB) šeimoje ar kolektyve, sergantiems lėtinėmis ligomis ir kt.). Tuberkulino testas naudojamas siekiant nustatyti, ar žmogus užsikrėtęs TB. Sveikatos priežiūros specialistas išvirkščia nedidelį kiekį tuberkulino po oda vidinėje dilbio dalyje. Po 2 – 3 dienų sveikatos priežiūros specialistas įvertina odos reakciją. Tuberkulino išvirkštimo vietoje gali atsirasti patinimas. Išmatavus patinimo diametrą nustatoma, ar testas teigiamas, ar neigiamas. Teigimas testas paprastai reiškia, kad žmogus yra infekuotas tuberkuliozės mikobakterijomis (TM). Primename, kad užsikrėtę asmenys savo organizme turi TM, bet jos nėra aktyvios ir nesukelia ligos, nepasireiškia TB būdingi požymiai ir žmogus neplatina ligos sukėlėjo. Nustatyta, kad tik dalis užsikrėtusių asmenų (5-10 proc.) gali susirgti arba suserga TB. Sergančių TB žmonių organizme bakterijos aktyviai dauginasi, jiems pasireiškia TB būdingi simptomai, kosėdami jie platina užkratą. **TB dažniausiai užsikrečiama, jei yra kasdienis artimas sąlytis su sergančiais asmenimis gyvenamoje aplinkoje, darbe, kitose įstaigose.**

Nuo 2014 m. Lietuvoje sparčiai didėjo susirgusių tuberkulioze vaikų skaičius. **Pernai Lietuvoje registruotas 71 tuberkulioze sergantis vaikas, 2016 m. – 69, 2015 m. – 58, 2014 m. – 38.** Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro (ULAC) duomenimis, pernai Lietuvoje tuberkulino (arba MANTU) mėginiai padėjo išaiškinti 32 tuberkulioze (TB) susirgusius vaikus, iš jų – 5 vaikams diagnozuota itin sunki – atvira plaučių tuberkuliozės forma. Pernai mūsų šalyje tuberkulino mėginys (toliau – TM) buvo atliktas daugiau nei 65 proc. vaikų, kuriems jis turėjo būti atliktas. Kaip ir kiekvienais metais, daugiausia tuberkuliozės atvejų diagnozuota vaikams, kurie bendravo su sergančiais tuberkulioze artimoje aplinkoje – 21 atvejis, iš jų – 3 atviros TB formos. Teigiamas TM nustatytas daugiau nei 10 proc. visų vaikų, kuriems jis buvo atliktas (5084 vaikams). Kaip jau buvo minėta aukščiau, teigiama tuberkulino reakcija dažniausiai yra tada, kai vaikas yra užsikrėtęs tuberkuliozės mikobakterijomis, tačiau tuberkuliozei būdingų požymių neturi. Toks vaikas neplatina tuberkuliozės mikobakterijų ir nėra pavojingas aplinkiniams. Ši būklė kitaip dar vadinama latentine tuberkuliozės infekcija (LTBI). Asmenims, kuriems nustatyta LTBI, rizika per visą

gyvenimą susirgti tuberkulioze siekia 5–10 proc. (iš jų pusė atvejų per pirmus dvejus metus). **TB infekcijos šaltinis yra sergantis atvira plaučių TB ligonis, kuris kosėdamas, čiaudėdamas ir skrepliuodamas į aplinką gausiai išskiria ligos sukėlėjus – tuberkuliozės mikobakterijas.** Ši liga ypač grėsminga naujagimiams ir kūdikiams bei vaikams iki 5 metų. Pasaulio sveikatos organizacija rekomenduoja šalims, kuriose registruojamas didelis sergamumas TB, skiepyti BCG vakcina vaikus kaip galima greičiau po gimimo. Skiepijimas apsaugo mažus vaikus nuo labai sunkių ligos formų (pvz., tuberkuliozinio meningito). Pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių BCG vakcina skiepijami 2-3 parų naujagimiai. Lietuvoje kiekvienais metais paskiepijama iki 98 proc. visų naujagimių. Vaikai TB dažnai užsikrečia nuo suaugusiųjų.

